

dosarul nr. 2r-245/19

instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (Jud: C. Vîrlan)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: M. Moraru, S. Iorgov, E. Clim)

DECIZIE

24 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Tatiana Vieru

Maria Ghervas

Nina Vascan

examinând recursurile declarate de către Alexandru Mițul și avocatul său Ion Căpățină,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Mițul împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Ministerul Economiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Societății pe Acțiuni „Moldovagaz, Întreprinderii cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societate pe Acțiuni cu privire la anularea actelor, efectuarea controlului, obligarea elaborării proiectelor de modificare a Legilor cu privire la salarizare, pensii, ajutoare sociale, indemnizații, Bugetul Național, majorarea cuantumului salariilor minime, pensiilor minime, ajutoarelor sociale și indemnizațiilor,

împotriva încheierii din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termen a cererii de apel depusă de Alexandru Mițul și restituită cererea de apel ca fiind înaintată în afara termenului legal,

c o n s t a ț ă :

La 4 mai 2016, Alexandru Mițul a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Ministerul Economiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Societății pe Acțiuni „Moldovagaz, Întreprinderii cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societate pe Acțiuni cu privire la anularea actelor, efectuarea controlului, obligarea elaborării proiectelor de modificare a Legilor cu privire la salarizare, pensii, ajutoare sociale, indemnizații, Bugetul National, majorarea cuantumului salariilor minime, pensiilor minime, ajutoarelor sociale și indemnizațiilor.

Alexandru Mițcu a solicitat:

- anularea hotărârii Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică din 18 iulie 2015 cu privire la majorarea tarifelor pentru energie electrică și gaz natural;

- obligarea Ministerului Finanțelor să efectueze controale economico-financiare tematice la Societatea pe Acțiuni „Moldovagaz”, structurile acesteia și la intermediarii, care sunt implicați în transportarea și livrarea gazelor naturale la Întreprinderea cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderea cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societate pe Acțiuni, Societatea pe Acțiuni „RED Nord”, la transportatorii de energie electrică și la intermediari, privind salarizarea administratorilor și 100 % a colaboratorilor tuturor acestor agenți economici, implicați în cumpărarea, livrarea, transportarea, furnizarea energiei electrice și gazelor naturale;

- obligarea Ministerului Economiei să efectueze un control de specialitate cu implicarea experților din Uniunea Europeană la toți agenți economici, implicați la cumpărarea transportarea, livrarea, furnizarea energiei electrice și gazelor naturale, privind eficiența gestionării acestora, inclusiv statele de administrare și salariile de facto achitate, cu efectuarea controlului calculării acestor salarii;

- obligarea Ministerului Finanțelor să efectueze un control economico-financiar tematic la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, cu privire la calcularea și achitarea salariilor și legalitatea acestor salarii în comparație cu legislația în vigoare;

- numirea unei expertize tehnico-chimice a gazelor naturale, care intră în rețeaua de transportare a gazelor și a gazelor naturale care se furnizează consumatorilor finali privind corespunderea acestora la cerințele Standardelor Naționale și Internaționale;

- numirea unei expertize tehnice cu implicarea experților din Uniunea Europeană a Energiei Electrice, privind corespunderea calității energiei electrice Standardelor de referință prevăzute de contractele de vânzare-cumpărarea și Standardelor Naționale, cu energia electrică furnizată consumatorilor finali;

- obligarea Ministerului de Economii, Ministerului Finanțelor, Ministerului Agriculturii, Ministerului Muncii să elaboreze proiectele de modificare a Legilor cu privire la salarizare, pensii, ajutoare sociale, indemnizații, Bugetul Național, majorând cuantumul salariilor minime, pensiilor minime, ajutoarelor sociale, indemnizațiilor egale cu minim 200% a costului minim de existență, precum și obligarea acestor Ministere să organizeze Economia Reală, Agricultură și Industria Alimentației în așa mod ca alocările la Bugetul Național să fie suficiente pentru achitarea salariilor, indemnizațiilor, ajutoarelor sociale.

Prin hotărârea din 27 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost respinsă ca fiind nefondată acțiunea depusă de Alexandru Mițcu (f.d. 239-245, vol. I).

Prin încheierea din 19 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Alexandru Mițcu, fiind acordat termen apelantului de pînă la 10 iulie 2018, ora 10:00, pentru prezentarea apelului cu indicarea motivelor de fapt și drept (f.d. 4-6, vol. II).

Prin încheierea din 26 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost restituită cererea de apel depusă de Alexandru Mițcu cu toate înscrisurile anexate la aceasta,

pe motiv că apelantul nu s-a conformat indicațiilor obligatorii stabilite prin încheierea din 19 iunie 2018 și anume nu a prezentat cererea de apel motivată. (f.d. 27 a-30, vol. II).

Prin decizia din 17 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, a fost respins recursul declarat de către Alexandru Mițcu, fiind menținute încheierile din 19 iunie 2018 și 26 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 52-57, vol. II).

Prin încheierea din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de repunere în termen a cererii de apel depusă de Alexandru Mițcu și restituită cererea de apel ca fiind depusă în afara termenului legal (f.d. 107-111, vol. II).

La 4 martie 2019, Alexandru Mițcu, reprezentat de către avocatul Ion Căpățină, prin intermediul poștei electronice a depus recurs împotriva încheierii din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu remiterea cauzei în instanța de apel pentru examinarea cererii de apel.

În motivarea recursului, Alexandru Mițcu, reprezentat de către avocatul Ion Căpățină, a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerând-o neîntemeiată și pasibilă casării.

În acest sens recurentul a indicat că la materialele cauzei nu este anexată dovada, care ar confirma recepționarea de către reclamant, cât și de către reprezentantului acestuia a dispozitivului hotărârii primei instanțe.

Astfel recurentul a notat că nu a cunoscut și nu a fost citat legal pentru ședința de judecată numită pentru 27 februarie 2018. De asemenea recurentul a specificat că la depunerea cererii cu privire la repunerea în termen a prezentat informația de la Ministerul Justiției, prin care se atestă faptul că începând cu 7 iunie 2018, avocatul Ion Căpățină a modificat sediul de activitate și de corespondență.

Recurentul a considerat că nu numai reclamantul urma să se intereseze de soarta dosarului, ci și instanța de judecată urma să asigure citarea legală a participanților la proces.

La 4 aprilie 2019, Alexandru Mițcu, a depus recurs împotriva încheierii din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate și admiterea cererii de repunere în termen a cererii de apel.

În motivarea recursului, Alexandru Mițcu a menționat că avocatul său Ion Căpățină nu a dorit să depună apelul motivat. Totodată, a invocat în perioada 13 septembrie 2016 - 6 decembrie 2016 s-a aflat în arest preventiv, iar din 8 decembrie 2016 până la 27 februarie 2019 s-a aflat la tratament.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 14 februarie 2019, iar la materialele cauzei nu există dovada recepționării de către Alexandru Mițcu a actului contestat. Totodată conform extrasului din poșta electronică se confirmă faptul că avocatul recurentului a luat cunoștință cu încheierea contestată la 18 februarie 2019, fapt recunoscut de către recurent și conform recursului declarat (f.d.113, 120, vol. II).

Astfel, recursul declarat la 3 martie 2019 de către avocatul recurentului și la 4 aprilie 2018 de către recurent sunt în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursurile declarate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție le consideră neîntemeiate și care urmează a fi respinse, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Obiectul cererii de recurs se referă la încheierea din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de repunere în termen a cererii de apel depusă de Alexandru Mițul și restituită cererea de apel ca fiind înaintată în afara termenului legal.

În cazul de față, instanța de recurs reține că la 4 mai 2016, Alexandru Mițul a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Ministerul Economiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Societății pe Acțiuni „Moldovagaz, Întreprinderii cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa” Societate pe Acțiuni cu privire la anularea actelor, efectuarea controlului, obligarea elaborării proiectelor de modificare a Legilor cu privire la salarizare, pensii, ajutoare sociale, indemnizații, Bugetul Național, majorarea cuantumului salariilor minime, pensiilor minime, ajutoarelor sociale și indemnizațiilor.

Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 27 februarie 2018 a respins acțiunea ca fiind nefondată (f.d. 239-245, vol. I).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 15 ianuarie 2019, Alexandru Mițul a depus cerere de apel, solicitând admiterea apelului, repunerea în termenul de depunere a cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admiterea a acțiunii (f.d. 88-92, vol. II).

Prin încheierea din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de repunere în termen a cererii de apel depusă de Alexandru Mițul și restituită cererea de apel ca fiind înaintată în afara termenului legal.

În corespundere cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiției consideră justă concluzia instanței de apel cu privire la respingerea cererii privind repunerea în termenul de declarare a apelului și restituirii cererii de apel, ca fiind depusă cu omiterea termenului legal de declarare.

În speță, data limită de depunere a cererii de apel a fost 29 martie 2018, însă cererea de apel a fost depusă la 15 ianuarie 2019, peste 9 luni, adică cu depășirea

termenului legal de 30 de zile, prevăzut de art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Art. 110 din Codul de procedură civilă, statuează că termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură, ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 362 alin (3) din Codul de procedură civilă, repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În corespundere cu art. 116 alin (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Colegiul reiterează că recurentul nu a anexat careva documente ce ar justifica omiterea termenului de declarare a apelului și nu a indicat niciun motiv plauzibil în susținerea celor invocate.

Cît privește argumentul avocatului recurentului, precum că judecarea cauzei și pronunțarea dispozitivului hotărârii a avut loc în absența sa, instanța de recurs relevă că atât reclamantul, cât și avocatul său au fost citați legal pentru ședințele de judecată care au fixate în prima instanță.

În acest context, instanța de recurs notează că conform procesului-verbal ale ședinței de judecată din 20 februarie 2017 se confirmă faptul că reclamantul Alexandru Mițul a fost prezent la examinarea cauzei, fiind înștiințat sub semnătură despre amânarea examinării cauzei pentru 9 iunie 2017 (f.d. 203-205, vol. II), iar potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 3 octombrie 2017, se atestă faptul că au fost prezenți atât reclamantul cât și avocatul său Ion Căpățînă, fiind înștiințați de asemenea sub semnătură despre amânarea examinării cauzei pentru 7 decembrie 2017 (f.d. 232, vol. II).

Totodată, instanța de recurs reține că conform proceselor-verbale din 20 februarie 2017, 9 iunie 2017 și 7 decembrie 2017, avocatul recurentului Ion Căpățînă a depus cereri de amânare a examinării cauzei, iar la 13 iunie 2017, Alexandru Mițul, a depus cerere de examinare a cauzei în lipsa sa (f.d. 198-199, 211-212, 212, 216, vol. II).

În consecință, instanța de recurs menționează că recurentul, cât și avocatul său, cunoscând de examinarea prezentei cauze, precum și având calitatea de reclamant a beneficiat de posibilitate reală să se intereseze despre derularea procedurii judecătorești și să obțină o copie a hotărârii adoptate în litigiul dat, și prin urmare să conteste cu apel hotărârea în termenul prevăzut de lege în acest sens. Or, aceștia nu au invocat survenirea unor circumstanțe justificate, din cauza cărora ar fi fost în imposibilitate să cunoască despre hotărârea din 27 februarie 2018 Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În atare circumstanțe, Colegiul conchide că nu poate fi invocată neînștiințarea recurentului despre examinarea cauzei în prima instanță, or Alexandru Mițul, cât și avocatul său Ion Căpățînă au cunoscut despre prezentul proces de judecată, iar

conform art. 102 alin. (4¹) din Codul de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Nu poate fi reținut nici argumentul avocatului recurentului în susținerea cererii cu privire la repunerea în termen a cererii de apel faptul că, începând cu 7 iunie 2018, și-a modificat sediul de activitate și de corespondență. Or, conform deciziei cu privire la modificarea datelor din registru cabinetelor avocaților și birourilor asociate de avocați, se confirmă faptul că sediul cabinetului avocatului „Ion Căpățînă” a fost modificat la 7 iunie 2018, adică peste aproximativ 4 luni de la pronunțarea hotărârii primei instanțe. Totodată, instanța de recurs reiterează că avocatul urma să informeze instanța despre schimbarea sediului. Acest fapt este reglementat de prevederile art. 107 alin. (1) Codul de Procedură Civilă, care prevede că dacă își schimbă domiciliul sau sediul după pornirea procesului, partea sau reprezentantul ei este obligat să comunice instanței noua adresă. În lipsa unei astfel de comunicări, citația sau înștiințarea se trimite la ultima adresă cunoscută instanței și se consideră recepționată chiar dacă destinatarul nu mai locuiește sau nu își are sediul acolo.

Suplimentar, colegiul judiciar accentuează că, la 9 iulie 2018, Alexandru Mițcul, a depus cerere cu privire la explicarea hotărârii primei instanțe, iar la 30 iulie 2018, cerere cu privire la emiterea unei hotărâri suplimentare (f.d. 60-63, vol. II). În consecință cele invocate, confirmă faptul că recurentul a luat cunoștință cu hotărârea primei instanțe.

În astfel de circumstanțe, instanța deosebește că acțiunile lui Alexandru Mițcul, cât și a avocatului său Ion Căpățînă privind depunerea cererii de apel la 15 ianuarie 2019 nu constituie decât o ignorare a acestora de a-și respecta drepturile și obligațiile procedurale, în condițiile când art. 56 alin.(3) și art. 61 alin. (1) Cod de procedură civilă, obligă părțile de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

Instanța de recurs consideră neîntemeiat și argumentul recurentului în susținerea omiterii termenului de depunere a cererii de apel, faptul că avocatul său nu a dorit să întocmească cererea de apel. Or, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal sau prin avocat. Prin urmare, în cazul în care interesele părții sunt apărate prin avocat, instanța de judecată nu poate interveni în relația client-avocat.

Potrivit art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de drepturi, dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Articolele 113 alin. (1) și 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă, coroborate expres prevăd că dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

Sanțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Aici se impune a se scoate în evidență că CtEDO, în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și

desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11.09.2007).

Articolul 6 §1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile.

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului.

În acest context, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art.6 §1 al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Potrivit practicii CtEDO restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, spre exemplu, Tinnelly & Sons Ltd and Others și McElduff and Others v. the United Kingdom, Reports 1998-IV, p. 1660, § 72; Malahov c. Moldovei, hotărârea din 07 iunie 2007).

Aplicând normele legale invocate mai sus și jurisprudența CtEDO în speță, Colegiul remarcă ca fiind indubitabilă obligația apelantului-recurent de a înlătura în termenul stabilit neajunsurile constatate și indicate de instanța de apel, or, această obligație este expres stabilită de Lege, respectarea căreia duce spre o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim declarat, urmărește scopul unei bune administrări a justiției și nu aduce atingere substanței dreptului de acces liber la justiție.

Subsidiar, Colegiul preciază că recurentul, cât și avocatul său erau obligați să cunoască și să înțeleagă consecințele inacțiunilor lor, având în vedere și faptul că cadrul legal la acest compartiment este clar, simplu și lipsit de obscuritate.

Din considerentele menționate și având în vedere că Curtea de Apel Chișinău, corect a respins cererea de repunere în termenul de declarare a apelului și a restituit cererea de apel depusă de Alexandru Mițul, iar argumentele invocate în recursuri poartă un caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursurile sunt neîntemeiate și necesită a fi respinse, cu menținerea încheierii recurate.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se resping recursurile declarate de către Alexandru Mițul și avocatul său Ion Căpățină.

Se menține încheierea din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Mițul împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Ministerul Economiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Societății pe Acțiuni „Moldovagaz, Întreprinderii cu Capital Străin „Gaz Natural Fenosa Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată, Întreprinderii cu Capital Străin „Red Union Fenosa”

Societate pe Acțiuni cu privire la anularea actelor, efectuarea controlului, obligarea elaborării proiectelor de modificare a Legilor cu privire la salarizare, pensii, ajutoare sociale, indemnizații, Bugetul Național, majorarea cuantumului salariilor minime, pensiilor minime, ajutoarelor sociale și indemnizațiilor.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan